

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

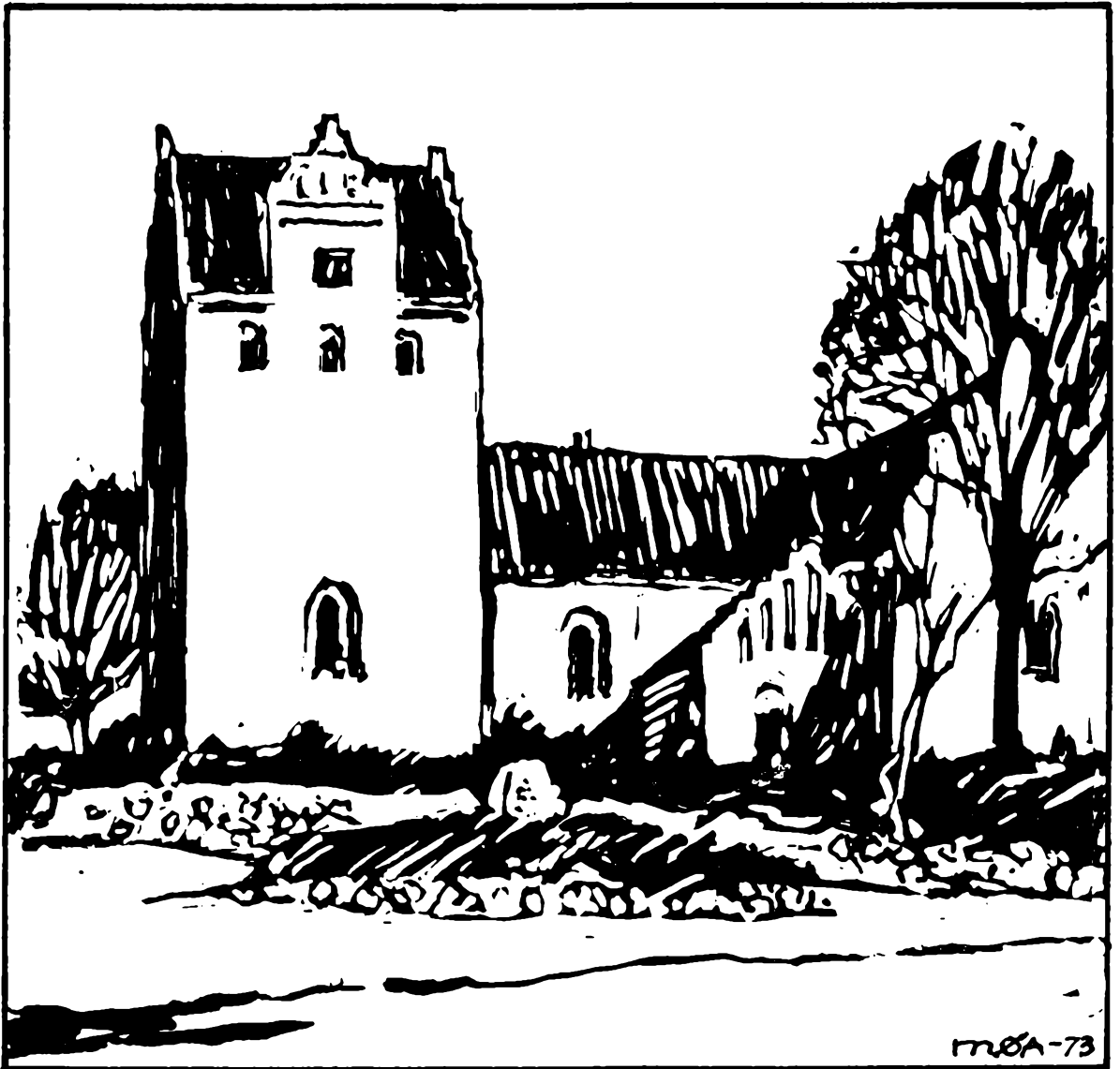
Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

April 1974

Nr. 189-33. årgang

Den 600-årige Vindinge Kirke ved Nyborg

Tegn.: Mogens Østergaard Andersen

**Medlemsblad
for
Dansk Slægtsgaardsforening**

Redaktion:

Hans Hviid,
Fåredammen 11,
5300 Kerteminde.
Tlf.: (09) 32 14 61.

Artikler og billeder, læserbreve,
juridiske spørgsmål og øvrige med-
delelser til »Slægtsgaarden«
sendes til redaktionen som
forbeholder sig ret til at forkorte
artikler og breve, som ønskes
optaget i bladet.

Eftertryk efter ophavsretslovens be-
stemmelser.

☆

Annonceekspedition:

Fru Inger Hansen,
Gassehaven 56,
2840 Holte
Tlf.: (01) 80 25 37.

Alle henvendelser om annoncer
rettes til annonceekspeditionen.

☆

Trykkeri:

Andelsbogtrykkeriet i Odense

☆

Distribution:

Klager over udeblivelse eller
forsinkelse af bladet rettes
til postvæsenet

Henvendelse om ældre numre
eller supplementsnumre og
bilagsblade af »Slægtsgaarden« sker
til annonceekspeditionen.

Dansk Slægtsgaardsforening

Oprettet 5. juli 1941

Lær af fortiden – Lev i nutiden – Virk for fremtiden

Landsbestyrelsen:

LANDSFORMAND: Gårdejer *Chr. R. Christensen*, (R) Badstrup,
5484 Uggerslev.

Tlf. (09) 85 11 49.

NÆSTFORMAND: Gårdejer *Einer Petersen*, Kikhavn, 3390 Hunde-
sted.

Tlf. (03) 33 71 49.

Gårdejer *Jens Skau*, (R) Nygård, 6533 Øster Lindet.

Tlf. (048) – 4 62 03.

Sognefoged, gårdejer *Holger Grøntved*, Mygdal, 9800 Hjørring.

Tlf. (08) 97 52 31.

Proprietær *Bent Bjergskov*, Rosenlund, 5350 Rynkeby.

Tlf. (09) 39 13 17.

Hofjærgemester *Cederfeld de Simonsen*, Erholm, 5560 Arup.

Tlf. (09) 43 10 91 (helst kl. 9–10).

Gårdejer *H. Chr. Flytkjær*, Rindom, 6950 Ringkøbing.

Tlf. (07) 32 03 72.

Gårdejer *Jens Bligaard*, Oddense, 7861 Balling.

Tlf. (07) 58 10 11.

Gårdejer *Harald Poulsen*, Aspegård, 3752 Østerlars.

Tlf. (03) 99 80 30.

Gårdejer *N. Sehested*, Holmstol, 8833 Gjern.

Tlf. (06) 87 50 19.

Sognefoged, gårdejer *Chr. Thyboe*, Kirkemosegaard, 8991 Spentrup.

Tlf. (06) 47 70 87.

Gårdejer *Holger Buch Juul*, Jærgaarden, Høllund, 7100 Vejle.

Tlf. (05) 86 50 21.

Gårdejer *Erik Strange*, Øverup, 4800 Nykøbing F.

Tlf. (03) 83 92 12.

Gårdejer *Jens P. Petersen*, Farendløse, 4100 Ringsted.

Tlf. (03) 64 00 24.

Gårdejer *Peder Møller Frifelt*, Frifeltgaard, 6870 Ølgod.

Tlf. (05) 24 30 87.

(De tre førstnævnte udgør landsbestyrelsens forretningsudvalg.)

Udvalgsformænd:

Slægtsgaardsarkivet: Gårdejer *Erik Strange*, Øverup,
4800 Nykøbing F. Tlf. (03) 83 92 12.

Bladudvalget: Proprietær *Bent Bjergskov*, »Rosenlund«,
5350 Rynkeby. – Tlf. (09) 39 13 17.

Kassererkontor og medlemsforhold:

Fru *Inger Hansen*, Gassehaven 56, 2840 Holte.

Tlf. (01) 80 25 37 (Helst før kl. 8)

Postgironummer 8 31 42.

Slægtsgaardsarkivet:

Adresse: *H. C. Andersens Boulevard 4* (2. sal t. v.),
1553 København V. Tlf. (01) 11 67 20.

Ledere: Arkivarerne *P. K. Hofmansen* og *Annalise Alstrøm*.
(Træffes på arkivet tirsdag og onsdag kl. 14–17).

Foreningens revision:

Statsautoriseret revisor *Kr. Foged*, Rosenvængets Sideallé 8, 2100
København Ø. – Tlf. Øbro (01) 92 – 30 og Øbro (01) 92 – 5000.

Hans Balle 70 år

I den tid Hans Balle var redaktør af *Slægtsgaarden* – og det vil sige, godt et år – holdt han fast ved, at hans navn ikke måtte fremhæves i bladet. Vi var derfor ude af stand til i rette tid at omtale, at han den 17. marts fyldte 70 år. Men nu er dagen passeret, og Balle fik sit ønske opfyldt om at fejre dagen i stilhed. Men så vil billighed også, at vi her vender tilbage til sagen.

Balle ønskede at benytte halvfyrdårsdagen til at træde tilbage fra sit krævende arbejde i Slægtsgaardsforeningen.

Gennem over et kvart århundrede har han ofret en meget stor del af sin tid og sin hovedinteresse på Slægtsgaardsforeningen. Han har været formand for arkivudvalget i en lang årrække, han har været foreningens ejendomskonsulent i tolv år og i den egenskab udført et stort og grundlæggende arbejde, som er kommet mange danske landmænd til gode. Han har været foreningens sekretær i en lang årrække og i en overgang tillige dens kasserer.

Herunder skal ikke mindst fremhæves den fremragende måde på hvilken han har tilrettelagt og administreret vore årsmøder. Tingene har klappet til den mindste detalje, og man kunne føle sig tryk ved at have dem i Balles hånd. Det bliver svært at videreføre dette arbejde.

Vi skal ikke gå i enkeltheder med alt dette, men kun ved hans afgang bringe ham en hjertelig tak for veludført dåd.

Foreningen bragte ham en opmærksomhed på hans festdag og samtidig har bestyrelsen udnævnt ham til æresmedlem af bestyrelsen for på denne måde at udtrykke sin anerkendelse og samtidig knytte ham til foreningens arbejde også i fremtiden.

Hans Balle er en særpræget personlighed med dybtgående interesser for sin slægt, sit hjem, sin egn og sit land. Hans historiske interesse er ubegrænset og hans viden er stor.

Nu får Hans Balle tid til at dyrke de mange interesser, som han har skubbet tilbage til fordel for Slægtsgaardsforeningen. Vi siger ikke farvel til ham. Hans interesse for foreningen og vennerne er så stor, at han nok skal følge os. Men vi bringer en forsinket lykønskning med dagen og siger tak for hertil.

Chr. R. Christensen.

100.000 pindsvin dræbes på vejene

Redaktør *Edvard Andersen*, Fåborg, har til *Morgenposten* skrevet denne artikel om pindsvinet i trafikken.

DER LIGGER dræbte pindsvin på alle vore veje. Tusinder bliver hvert år dræbt af biler. Alle beklager disse dyredrab, men de er uundgåelige. Pindsvinet er nemlig ikke særlig hurtigt. På en stærkt trafikeret vej er det som regel fortabt. Man skulle tro, at bestanden er stærkt nedadgående, men intet tyder trods disse kendsgerninger på nedgang.

– Pindsvinets aktionsradius er temmelig beskedent, siger magister *Birger Jensen*, Vildtbiologisk station, Kalø.

Hovedparten af bestanden kommer aldrig i

kontakt med befærdede veje. For mange år siden foranstaltede vægter Lindhart Hansen en optælling af trafikdræbte dyr på en strækning af 250 km på Lolland over en længere periode. Han gangede sine resultater med antallet af kilometer veje i Danmark og kom til det resultat, der trafikdræbtes 7½ million dyr her i landet hvert år. Heraf var 120.000 pindsvin. I en senere periode var antallet af dræbte pindsvin opgjort til 70.000. Hvis vi regner med et gennemsnitstal på 100.000 dræbte pindsvin pr. år er det vel det gennemsnit, der ifølge den eneste eksisterende undersøgelse er mest sandsynlig. Men nøjagtig vil en sådan undersøgelse jo ikke være. Dels kan der være flere pindsvin på den pågældende strækning, og dels må man regne med, at trafikdræbene kan være betydeligt mindre på andre veje.

– Men minus i den samlede bestand er ikke konstateret?

– Vi har intet bevis. Det er synligt for alle, at pindsvinet udsætter sig for fare i trafikken, men vi ser også, at mange pindsvin søger nærmere til villakvarterer og bebyggede områder og derved udnytter de øgede og lettere ernæringsmuligheder. Derved undgår de måske rovvildtet. Vi ved jo også, at hovedparten af bestanden ikke færdes på veje – ja endda oftest fjernt fra veje.

– Hvornår går pindsvin i hi?

– Det afhænger helt af vejrforholdene. I fjor kunne man iagttage dem langt ind i december, men året før var det gået i hi under snefaldet i november.

– Hvad så, hvis det bliver en ekstra mild vinter?

– Jeg tror nok, pindsvinet samler løv og kviste til en vinterbolig uanset vejret, og forbereder et vinterophold, men jeg vil også mene, at et pindsvin godt kan vågne op midt om vinteren, hvis det er meget mildt og så finde på at gå sig en tur. Det normale er naturligvis, at det går i hi. Så går legemstemperaturen ned til omkring 6 grader.

– Pindsvinet er gammelt i landet?

– Vi mener at vide, at det har været her siden 7000–6000 år før vor tidsregning. Det er jo også et fornøjeligt dyr, som folk har sympati for og jævnlige fodrer med mælk og brød eller affald. Og alle er kede af de mange dræbte pindsvin på vejene, men ulykkerne kan sjældent afværges.

Formanden for Fynske Naturvenner, overlærer *J. K. Groth*, Fåborg, har studeret og forsket pindsvinets færden og opførsel.

– Bilerne er pindsvinets værste fjende, siger han. Der bliver trafikdræbt alt for mange her i landet. I Sverige har man sat en kampagne ind mod de

mange ulykker. Mange bilister kunne undgå at påkøre dyrene ved en mere forsigtig og hensynsfuld kørsel. Dernæst har pindsvinet en fjende i husmåren. Den kan klare pindsvinet trods de ca. 16.000 spidse pigge. I Sverige er den store hornugle pindsvinejæger. Den griber fat på dyret, flyver højt til vejrs og lader det falde mod klipperne eller vejbanen, så det knuses.

Man siger, at pindsvinet kan klare en hugorm, fortsætter overlærer Groth. Det er vist også rigtigt, men jeg tror ikke, at nogen af parterne er henrykte for at gå løs på hinanden. Hvis hugormen hugger imod de spidse pigge, vil den hurtigt blive mat, og hvis den får held til at ramme pindsvinet i trynen eller foden, vil det vise sig, at pindsvinet er fantastisk hårdfør overfor gift. Og sluge et pindsvin kan hugormen ikke. Den gamle historie om ræven, der trillede et pindsvin hen til sønen og derefter kunne gribe det, da det svømmede, må afgjort være en fabel. Ingen har set en sådan situation, og intet tyder på, at ræven er ivrig efter pindsvinet. Pindsvinet stjæler heller ikke æbler og løber bort med dem på piggene. Det er også en fabel. Et pindsvin kan ikke knuse et hønseæg. Det kan ikke få tænderne i skallen, så den går itu. Pindsvin som ægtyv er en fabel, siger overlærer Groth. Men den er udbredt.

Pindsvin er i det hele taget slet ikke glad for æbler, eller anden frugt. Den er allerhelst kødæder, og så kan den tilsyneladende godt lide mælk. Appelsiner kan bruges som føde. Det er et temmelig dumt dyr, men det lader sig lede af instinkter. En gang blev dens rede med fem nyfødte unger forstyrret. Jeg iagttog, hvorledes moderen tog en unge i munden og løb til et helt nyt skjulested med den. Det gjorde den fem gang. Den vendte dog tilbage for at se om der var flere. Den havde altså ikke tal på ungerne, og kunne ikke erindre, at den havde fjernet nummer fem og altså den sidste.

– Men vintersøvnen kan der ikke rokkes ved?

– Jo, for hvis vi har en meget mild vinter, går det ikke i hi.

Jeg har haft et pindsvin gående i kælderen en hel vinter, og det havde absolut ikke lyst til at sove, selv om det havde kasser med løv og uldent tøj. Det var vågent hele vinteren. Jeg har også forsøgt at få det til at sove i kuldetemperaturer, men det varede mange timer, inden det faldt i søvn. Og så ser vi også det mærkelige, at hvis det bliver ekstraordinært koldt, så vågner det af dvale, traver sig en tur f. eks. i sne eller på is og går i hi igen. Temperaturen må jo absolut ikke komme under nulpunktet. Så fryser det ihjel.

VIBY MØLLE PÅ HINDSHOLM

Der hviler en egen stemning over Hindsholm, den lange halvø på Østfyn nord for Kerteminde. Her er fynsk sødme afbrudt af barsk urnatur, så tilskueren overvældes. Det er de store vidders land, hvor herregårdene dominerer. Klumpet sammen ligger de små landsbyer spredt i landskabet, hyggende sig i et miljø, der næsten er uændret fra de første lerklinede mure rejstes for mere end 300 år siden. Perlen blandt dem er Viby – Store Viby – for at præcisere slægts og rangsforholdet til det yngre familiemedlem Lille Viby syd for Kerteminde.

Motsat de øvrige landsbyer – Stubberup undtaget – ligger Viby højt, indrammet af sine to vartegn: Kirkens ejendommelige bindingsværkstårn mod nordøst og Vindmøllen mod nordvest.

Op det er møllen, der skal berettes om. Oprindeligt lå dens forgængere på en bakke længere tilbage mod nord, indtil den for ca. 150 år siden fik sin nuværende plads. Som vi ser den idag, er den en af Danmarks største og bedst bevarede hollandske vindmøller – selv om den en overgang truedes hårdt af samme skæbne, som er blevet et utal af landets møller til del i en nytid, der ikke har mulighed for at gøre brug af dem, og ikke har evner og kræfter til at bevare disse landskabernes pryde. Forfald og ruin er deres bitre lod, hvis ikke en redningsaktion sættes i gang.

Møllens historie fortæller sig i mørket, dens tilstedeværelse var så selvfølgelig, så at meddele om den på prent ikke skønnedes at have noget formål. Sin eksistens ca. 250-300 år tilbage skylder den utvivlsomt herremanden på Brolykke, som har ladet den opføre, og hans husmænd anvendt den i sekler. I en taksationsforretning fra 1850 beskrives møllen således:

»Stubmøllen er opført på en Fod af svært Egetømmer, af Eg og Fyr Stolper, Egetømmer i Hatten som tilligemed Siderne er tækket med Straa. Den er afdelt i 2de Lofter, hvoraf det underste er 9½ Alen i Længde og 8½ i Brede og det øverste 8 Alen i Længde og 7½ Alen i Brede. Vindfanget er 24 Alen. Det i Møllen værende Værk bestaar af en Rugqværn, en Skalqværn og en Brækqværn.«

1852 brænder den gamle mølle, som vi altså har erfaret var en Stubmølle. Mølleren lader den genopbygge og flytter den samtidig til sin nuværende plads. Som den driftige og fremsynede mand han er, lader han den ny mølle opstå som hollandsk vindmølle.

Af taksationsforretninger i henholdsvis maj og november 1852 får vi nu en udførlig beskrivelse af møllen:

»En hollandsk Vedermølle opført paa Kampesteens Grund af 4 Alens Højde omgivet med en Jordvold med Gjennemkjørselsport 14¾ Alen dyb, 4¼ Alen bred med et Skillerum ved hver Side af Gjennemkjørselen. Møllen er opført paa en Egetræs Fod, med Fyrstolper undtagen Hatten og Dreieringen, som er af Eeg. Møllen er foruden beklædt med Brædder i en Højde af 3½ Alen og Resten tækket med Straa. I Møllen fandtes en liggende og staaende Aksel samt Stjernehjul og Kroieværk. Den er inddelt i 4 Lofter. Første Loft eller Grubbeloftet 14¾ Alen. Qværnloftet - 12, Lodderiesloftet - 9¾, Hatteloftet - 8¼ . . . .

(Møllen var ikke færdig)

26. november: Vindfanget 35 Alen med Sejl og Vinger – Værket som består af en Rugqværn, en Maltqværn, en Sigteqværn med Kasser og Tilbehør, en Grynqværn med do., en Skalqværn med do.«

(Møllen var nu færdig).

Allerede 1860 foretager Mølleren en delvis ombygning af møllen, dog uden at ændre dens karakter. Længe skulle møllen dog ikke få lov at stå, idet den i 1869 brænder ned til grunden efter et lynnedslag. Den opbygges igen allerede samme år og efter beskrivelsen man har, svarer den ny mølle ganske nøje til den nedbrændte. I næsten 100 år skulle møllen få lov at arbejde. Endnu et ejerskifte fandt sted og den sidste mand af slægten skulle også blive den sidste møller. I 1957 standes møllen for sidste gang, og få år efter skænkede dens ejer den til institutionen »De Danske Møllers Venner«. Det blev en stor opgave at tage fat på, idet møllen var slemt i forfald, og umiddelbart var der ikke midler til at begynde en restaurering. Omsider kom den første bevilling i 1972, og mølleudvalget kunne så småt begynde at gå i gang. For tiden – dvs. i foråret 1974 – er man igang med at give møllen nyt krøjeværk. Det er det drejearræt, der drejer møllehatten, så vingerne vender mod vinden. De gode Vibyfolk glæder sig til at se deres gamle mølle rejse sig som en fugl Phønix. De har gode håb, da møllen er fredet, og dermed har de ansvarshavende forpligtet sig overfor staten, hvilket i denne forbindelse vil sige Nationalmuseet.

Mændene på Møllen

De første kender vi ikke, de har uden tvivl været fæstere under Brolykke og skjuler sig bag anonymiteten. Den første møller vi kender navn på er *Lars Madsen* – hans data findes desværre ikke, men vi ved, at han også var fæstebonde under Brolykke, indtil han ved afløsningen blev en fri mand. På det tidspunkt har han uden tvivl erhvervet den gamle stubmølle som ejendom af herremanden. Vi ved, han i disse år sætter bo i Viby og bygger den gamle møllegård overfor møllen. Han skulle blive stamfader til tre generationer af møllere i det gamle sogn. Hans søn *Poul Larsen Møller* fødtes 1831, men døde allerede 1877 kun 46 år gammel. Han skulle dog nå både at flytte sin mølle og to gange genopbygge den. Da stubmøllen brænder i 1850, bygger han en ny – nu vindmølle – og flytter den til sin nuværende plads, således som ovenfor beskrevet. Endnu engang er ilden en streng herre, som i 1869 lægger møllen i ruiner, og ny genopbygning må foretages. Men så kan han også overlade en stor velindrettet mølle til sin søn. Denne, hvis navn er *Lars Møller* overtog på grund af faderens tidlige død allerede møllen kun 23 år gammel. Han skulle blive en gammel mand, idet han fødtes 1854 og døde 1936 i en alder af 82 år. Aret før sin død havde han overdraget møllen til sin søn

Johannes Møller, der skulle blive den sidste møller i Viby. Johannes Møller fødtes 1893 og har været ved faget hele sit liv. Sammen med sin søster lever han i dag stille og tilbagetrukket på den gamle slægtsgård. Sådan har det dog ikke altid været – Mølleren i Viby var en mand, hvis ord havde vægt – en mand, man regnede med. Et langt liv var han sognefoged, indtil denne institution bortfaldt. Han er også en fremsynet mand – Da han nærmede sig pensionsalderen og ønskede at holde op – erkendte han, at møllens dage var omme. Han standsede den gamle mølle i 1957. Men den skulle nødig forfalde – hvorfor han skænkede møllen til den tidligere nævnte forening. Denne gestus var helt i pagt med den ånd, der altid har hersket på den gamle møllegård, hvor der værnes pietetsfuldt om de gamle ting, der fortæller historie. Der handles og tjenes også – mølleren har altid gennem tiderne været en holden mand – men der sjakres ikke. Derfor blev ønsket om en bevaring opfyldt i form af en storstilet gave.

Hans Hviid.

I forbindelse med den store fredningssag på Hindsholm, hvori ikke mindst Viby er inddraget, har arkitekt J. C. Varming til »Det særlige Bygningstilsyns sekretariat« skrevet en meget fin bog om Viby på Hindsholm. Fra denne bog er hentet værdifulde fakta til denne artikel.

Klip her!

Indmeldelse

til

Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde

i Nyborg den 22. og 23. maj 1974.

Indsendes til Slægtsgaardsforeningens kasserer, fru Inger Hansen, Gassehaven 56,
2840 Holte.

A. Følgende deltagere anmeldes (skriv tydeligt, helst blokbogstaver).

Navn	Stilling	Bopæl	Postadresse (m. nr.)

(Indmeldelse kan kun ske skriftligt. Kun adgang for indmeldte,
som får billetter tilsendt.)

B. Hotelophold i Nyborg.

Med hensyn til hotelophold er der reserveret hotelværelser til ca. 300 møde-
fristens udløb den 3. maj ved udfyldning af nedenstående bestillingsrubrik.

Som følge heraf er det ordnet således, at de reserverede værelser kun kan
bestilles af mødedeltagerne gennem Slægtsgaardsforeningen indtil indmeldelses-
fristens udløb den 10. maj ved udfyldning af nedenstående bestillingsrubrik.

Mødedeltagerne ordner selv betalingen for hotelophold søndag morgen.

Prisen for hotelværelser indeles i følgende grupper:

Gruppe A.: Betaling pr. seng ca. 67 kr. eksklusive morgenmad.

Gruppe B.: Betaling pr. seng ca. 55 kr. eksklusive morgenmad.

Bestilling på hotelværelser:

	Antal enkelt v.	Antal dobbelt v.	Værelsegruppe her skrives A eller B
Natten mellem 22. og 23. maj ..			
Natten mellem 23. og 24. maj ..			

Hotelophold vil derefter blive anvist mødedeltagerne så vidt muligt i henhold
til den ønskede prisgruppe og i den rækkefølge indmeldelserne indgår.

Deltagere, der rejser med bus fra Randers amt .....

Deltagere, der rejser med bus fra Sjælland .....

Deltagere, der rejser med bus fra Fyn .....

Klip her!

Genpart, som deltagerne beholder

Indmeldelse

til

Dansk Slægtsgaardsforenings årsmøde

i Nyborg den 22. og 23. maj 1974.

A. Følgende deltagere anmeldes (skriv tydeligt, helst blokbogstaver).

Navn	Stilling	Bopæl	Postadresse (m. nr.)

(Indmeldelse kan kun ske skriftligt. Kun adgang for indmeldte,
som får billetter tilsendt.)

B. Hotelophold i Nyborg.

Med hensyn til hotelophold er der reserveret hotelværelser til ca. 300 møde-
fristens udløb den 3. maj ved udfyldning af nedenstående bestillingsrubrik.

Som følge heraf er det ordnet således, at de reserverede værelser kun kan
bestilles af mødedeltagerne gennem Slægtsgaardsforeningen indtil indmeldelses-
fristens udløb den 10. maj ved udfyldning af nedenstående bestillingsrubrik.

Mødedeltagerne ordner selv betalingen for hotelophold søndag morgen.

Prisen for hotelværelser indeles i følgende grupper:

Gruppe A.: Betaling pr. seng ca. 67 kr. eksklusive morgenmad.

Gruppe B.: Betaling pr. seng ca. 55 kr. eksklusive morgenmad.

Bestilling på hotelværelser:

	Antal enkelt v.	Antal dobbelt v.	Værelsegruppe her skrives A eller B
Natten mellem 22. og 23. maj ..			
Natten mellem 23. og 24. maj ..			

Hotelophold vil derefter blive anvist mødedeltagerne så vidt muligt i henhold
til den ønskede prisgruppe og i den rækkefølge indmeldelserne indgår.

Deltagere, der rejser med bus fra Randers amt .....

Deltagere, der rejser med bus fra Sjælland .....

Deltagere, der rejser med bus fra Fyn .....

C. Betaling.

Til udgifterne vedrørende måltider, fælles mødeudgifter m. m. indbetales forud for årsmødet til fru *Inger Hansen*, Gassehaven 56, 2840 Holte – Giro 83 142 – et beløb udregnet efter udfyldning af nedenstående skema. Det bemærkes, at udgifterne til post 3 skal betales af alle mødedeltagerne, da den indeholder mange forskellige udgifter ved mødets arrangementer.

	Antal deltagere	Pris pr. deltager kr.	Ialt kr.
<i>Første dag, 22. maj</i>			
1. Middag på Hotel Nyborg Strand (inklusive moms og betjening)		35.00	
<i>Anden dag, 23. maj</i>			
2. Frokost på Egeskov (inklusive kaffe, moms og betjening)		23.00	
3. Betaling for alle mødedeltagerne omfattende fælles mødeudgifter, turistservice, tryksager, entré m. m.		20.00	
Ialt kr.			

Beløbet betales samtidig med indmeldelsen pr. (understreg hvilket)

{ Postgiro 83 142
Postanvisning
Check

D. Bemærkninger:

Denne blanket sendes senest den 3. maj i fuldstændig udfyldt stand til kassereren, fru *Inger Hansen*, Gassehaven 56, 2840 Holte.

Beløbet (udregnet i henhold til skemaets udfyldning ovenfor) indbetales til samme adresse, enten på giro nr. 83 142 eller pr. postanvisning eller check.

I tilfælde af sygdom eller anden forhindring efter indmeldelse bedes afmelding sendt senest 10. maj af hensyn til afbestilling af hotelværelse m. m., således at det indbetalte beløb kan refunderes.

Nogle dage før mødet får deltagerne tilsendt billetter til de skemaposter, som er udfyldt, samt brochurer og deltagerliste.

I skemaet er anført, hvad de enkelte priser omfatter. Drikkevarer til middagen og drikkevarer til frokosten betales ekstra.

Da antallet af årsmødedeltagere er begrænset af hensyn til mulighed for hotelophold, noteres deltagerantallet i den rækkefølge de indsendes.

Hvis indmeldelsestallet overstiger pladsmulighederne, får de sidst tilmeldte omgående meddelelse derom og indbetalingen returneres.

Af hensyn til de uregelmæssigheder for sent indkomne tilmeldelser giver anledning til, kan der ikke regnes med årsmødedeltagelse ved indmeldelse pr. brev eller telefon efter 3. maj.

C. Betaling.

Til udgifterne vedrørende måltider, fælles mødeudgifter m. m. indbetales forud for årsmødet til fru *Inger Hansen*, Gassehaven 56, 2840 Holte – Giro 83 142 – et beløb udregnet efter udfyldning af nedenstående skema. Det bemærkes, at udgifterne til post 3 skal betales af alle mødedeltagerne, da den indeholder mange forskellige udgifter ved mødets arrangementer.

	Antal deltagere	Pris pr. deltager kr.	Ialt kr.
<i>Første dag, 22. maj</i>			
1. Middag på Hotel Nyborg Strand (inklusive moms og betjening)		35.00	
<i>Anden dag, 23. maj</i>			
2. Frokost på Egeskov (inklusive kaffe, moms og betjening)		23.00	
3. Betaling for alle mødedeltagerne omfattende fælles mødeudgifter, turistservice, tryksager, entré m. m.		20.00	
Ialt kr.			

Beløbet betales samtidig med indmeldelsen pr. (understreg hvilket)

{ Postgiro 83 142
Postanvisning
Check

D. Bemærkninger:

Denne blanket sendes senest den 3. maj i fuldstændig udfyldt stand til kassereren, fru *Inger Hansen*, Gassehaven 56, 2840 Holte.

Beløbet (udregnet i henhold til skemaets udfyldning ovenfor) indbetales til samme adresse, enten på giro nr. 83 142 eller pr. postanvisning eller check.

I tilfælde af sygdom eller anden forhindring efter indmeldelse bedes afmelding sendt senest 10. maj af hensyn til afbestilling af hotelværelse m. m., således at det indbetalte beløb kan refunderes.

Nogle dage før mødet får deltagerne tilsendt billetter til de skemaposter, som er udfyldt, samt brochurer og deltagerliste.

I skemaet er anført, hvad de enkelte priser omfatter. Drikkevarer til middagen og drikkevarer til frokosten betales ekstra.

Da antallet af årsmødedeltagere er begrænset af hensyn til mulighed for hotelophold, noteres deltagerantallet i den rækkefølge de indsendes.

Hvis indmeldelsestallet overstiger pladsmulighederne, får de sidst tilmeldte omgående meddelelse derom og indbetalingen returneres.

Af hensyn til de uregelmæssigheder for sent indkomne tilmeldelser giver anledning til, kan der ikke regnes med årsmødedeltagelse ved indmeldelse pr. brev eller telefon efter 3. maj.

Årsmødet i Nyborg 22. og 23. maj

Kl. 14,00 præcis: Mødet åbnes på hotel Nyborg Strand.

Kl. 15,00 Fælles kaffebord.

Kl. 16,30 Mødet sluttet.

Kl. 18,30 Festmiddag.

Derefter dans til kl. 24,00.

Dagsorden ved årsmødet 1974

1. Valg af dirigent og protokolfører.
2. Formanden aflægger beretning.
3. Beretning fra Slægtsgaardsarkivet ved Erik Strange.
4. Beretning om medlemsbladet »Slægtsgaarden« ved Bent Bjergskov.
5. Beretningerne drøftes.
6. Fremlæggelse af regnskab og budget til beslutning. Kr. Foged.
7. Valg af 8 bestyrelsesmedlemmer.
8. Valg af revisor.
9. Mødested for årsmødet 1975.
10. Eventuelt.

Torsdag den 23. maj

Kr. Himmelfartsdag

- Kl. 7,00 Vækning.
- Kl. 7,30 Morgenmad, 13,50 kr.
- Kl. 8,15 Afgang. Der køres forbi havnen til højre ved jernbanebommene.
- Kl. 8,45 Gudstjeneste i Vindinge kirke ved pastor Overgård. Parkering bl.a. ved præstegården. 10 km
- Kl. 9,15 Afgang til Frørup hvor borgmester Laur. Hansens gamle gård beses. Parkering bl. a. ved kirken. 10 km
- Kl. 10,15 Afgang til Svindinge, hvor man ser Ejner Christoffersens gård (65 tdr. l.) med en moderne kostald til 80 køer og 120 ungvæg. God parkeringsplads. 3 km
- Kl. 11,15 Afgang til Egeskov. 18 km
- Kl. 12,00 Frokost i stort telt i Egeskov slotspark. Platte og kaffe ca. 20 kr.
Derefter beses park og museer. Adgang er betalt af mødets kasse med 6 kr., og adgangstegn giver adgang. Må bæres synligt.
- Kl. 14,30 Afgang til Ryslinge højskole. 10 km
- Kl. 15,30 Mødet sluttet. Afstand til Nyborg Strand. 30 km
Man søger politivagt ved passering af hovedvejskrydset i Kværndrup.

Randers Amtskreds

arrangerer med forventet tilslutning bus til årsmødet i Nyborg 22.-23. maj 1974.

Afgang fra Vivild kl. 7.30.

Afgang fra Randers kl. 8.30 (rutebilstationen).

Vi følger hovedvej 10 fra Randers og samler op efter aftale.

Tilmeldelse sker til rutebilejer H. Esbensen, Vivild, senest 10 dage før. (Tlf. 06 - 48 60 33).

Amtsbestyrelsen.

Bustur til landsmødet

Slægtsgaardsforeningens afdelinger for Sjælland Syd og Lolland-Falster arrangerer fællesrejse med bus d. 22.-23. maj til landsmødet i Nyborg. Afgang Nykøbing F. kl. 8.30, Næstved 9.30, Slagelse 10.15, Halskov 10.45 d. 22. maj, hjemkomst d. 23. maj i tiden kl. 18-20.

Tilmelding til gdr. Jens P. Petersen, Farendløse, 4000 Ringsted, senest d. 4. maj. Pris kr. 70,- incl. bus og billet over Storebælt. Nærmere meddelelse tilsendes alle tilmeldte vedr. afgangsteder og indbetaling.

Venlig hilsen

Erik Strange. Jens P. Petersen.

KUPON

Til bustur d. 22.-23. maj tilmeldes følgende:

Navn/Navne .....

Adresse og evt. telefon .....

(sendes til Jens P. Petersen, Farendløse, 4000 Ringsted.

En rigdom af skønhed

Deltagerne i Slægtsgaardsforeningens årsmøde vil få lejlighed til at opleve foråret i en af landets smukkeste egne. Det frodige Fyn med dets varierende rigdom af marker og skove, utal af herregårde, gamle velholdte landsbyer præsenterer alt dette for tilskueren, der vil forstå at nyde det, hvadenten det er landmanden med sin særlige indstilling til at vurdere marker og enge, eller det er byboen, der i sin flugt fra røg og støj vil kunne glæde sig over den friske natur i al dens vågnende forårsragt.

Anden-dags mødet er lagt som en tur i dette østfynske landskab, hvor det er tilstræbt at forene natur- og kulturoplevelser til en helhed. Efter morgenmåltidet på Nyborg Strand og måske for de mest duelige en rask vandring langs Storebælts kyst kaldes der til samling, og der køres til den gamle Vindinge Kirke få kilometer uden for Nyborg.

Vindinge Kirke skriver sig fra 1381 og er en stor korsformet kirke i højgotisk stil. Oprindeligt bygget som en enkelt langbygning, senere med en tilføjelse af korsarme, tårn og kapel. I det 14. århundrede er gavle og tårnkviste tilbygget i tidens renæssancestil. Da kirken i sin storhedstid har været tilknyttet Holckenhavn, er dens indre tydeligt præget af dette tilhørsforhold med en rig og fornem udsmykning. Af den store mester Claus Berg findes således tre store træskærerarbejder fra ca. 1520. Godt et hundrede år senere har mester Hans Dreier udført prædikestolen og to apostelfigurer, der pryder korindgangen. Det ældste stykke inventar er altertavlen i sengotisk stil fra 1480. De gamle adelsslægter hviler i deres kister og sarkofager i det sydlige kapel, medens stoleradernes mange skjolde og initialer bevarer mindet om dem.

Og så går turen videre ad endnu dugvåde veje hegnet af de fynske pile og popler mod Frørup, hvor besøget gælder borgmesteren Laurids Hansen og hans hustru. Det vil sige, opmærksomheden er rettet mod den gamle gård, som er ganske enestående i sin skønhed. Med pietet er der værnet om gården, som med en sjælden kunstnerisk og æstetisk sans er indrettet, så den opfylder nutidens krav til det praktiske, uden der er gået noget tabt af de gamle værdier såvel i interieur som exterieur.

Mættet af denne oplevelse kører deltagerne få kilometer til Svindinge for at opleve et brug, hvor alt er satset på en helt enestående kvægvål. Vi skal besøge gårdejer Ejner Christoffersen, der sammen med sin kone har udført en stor bedrift. To af gårdens længer blev i 1972 revet ned og en stor fuldt moderne stald bygget med alle nutidens

faciliteter. 80 køer og 120 stykker ungvæg er i dag det foreløbige resultat af mod, indsats og fremsyn. Et spring fra fortiden ind i fremtiden med tillid til alle dens muligheder.

Efter at have kastet et blik over mod herregården G'orup tager vi turen videre over Ørbæk og sydpå mod Kværndrup – Egeskov er målet – og snart skimtes slottets tårne og tinder. Det er Laurids Brockenhuus' og Karen Skrams 400 år gamle Vandborg besøget gælder. Majestætisk og stolt står denne gamle ridderborg, der er en af landets største og bedst bevarede, ragende op af vandet, omgivet, som den er på alle sider, af sine voldgrave. Mændene på Egeskov har skrevet historie gennem tiderne – Brockenhuuser, Rosenkrantz, Krager – selve Corfitz Ulfeldt – og i vor tid Bille-Braher og Ahlefeldter er navne, der var tegnet sig for slottet og landet i medgang og modgang. I dag er ejeren lensgreve Gregers Ahlefeldt-Laurvig Bille, der sammen med sin hustru værner om slottet og dets skatte.

I pagt med tiden har greven åbnet til store dele af slotsarealerne, blandt andet den underskønne park med fem smukke og sjældne haveanlæg i forskellige klassiske stilarter. Greven, der er kendt og anerkendt langt ud over landets grænser som storvildtjæger, er også passioneret samler, hvilket har ført til et enestående museum for fly - autos og andet rullende materiel. En vognpark i særklasse af tidligere tiders køretøjer er fornylig føjet til, og snart vil et jagtmuseum glide ind i dette eventyrrige.

I disse omgivelser vil frokosten blive serveret, og derpå tillader tiden et kig på de mange herligheder ude som inde.

Sidste stræk går nordpå til den lille landsby Ryslinge, hvor besøget gælder Højskolen. I disse linier skal ikke dvæles ved dens historie, den vil skolens forstander berette om. Kun skal lige nævnes, at Ryslinge er Grundvigianismens arnested på Fyn. – Her startede Kristen Kold sin skolevirksomhed, og her byggedes en højskole som en af landets første, og den første på Fyn. Et rigt åndeligt virke er udgået herfra.

Kære læser – kære medlem – kære mødedeltager – fik De af disse linier for lidt om egnen og dens natur – da er det med vilje – skal kun stå som en vejledende appetitvækker – måske er det opnået. Men overraskelsen og oplevelsen har De til gode i håb om, De vil nyde med sind og sanser åbne. Dette er kun en introduktion om, hvad bestyrelsen har tænkt at byde på – med et hjerteligt: **VELKOMMEN!**
Redaktionen.

To diligencehorn i behold i Bøjden

Interessante historiske minder på to gamle gårde

DA Fyns Tidende forleden skrev om fortidens byhorn i de gamle landsbyer, meldte der sig omgående ejere. Tillige er der kommet oplysninger om bevarelse af diligencehorn.

To messinghorn fra diligencekørslens dage opbevares endnu i Bøjden, nemlig på Moustgården og Lavemosegård. Begge steder værner man om de historiske genstande, og ingen af stederne har man accepteret ihærdige opkøberes gedigne tilbud.

Posthornene går langt tilbage i historien, nemlig til Christian den 4.'s tid. Fra ældgammel tid har der været postoverførsel fra Sønderjylland og til Bøjden. Der har sikkert eksisteret bestemte regler og bestemmelser i lighed med andre ruter.

I Bøjden er passagerer og postsager formodentlig blevet modtaget af postillonen, der vistnok var funktionær under grevskabet eller til andre tider fæstebonde.

Det hedder i reglementet, at postillonen skulle være iført en anstændig påklædning bestående af bl. a. en rød hat eller klædningskaskjet. Han skulle have et postskilt fæstet på hatten samt være forsynet med et posthorn, der skulle bæres i en gul- og rødtribet snor over skulderen. Postillonen skulle blæse i hornet ved afgang og ankomsten undervejs, og når han mødte andre vogne. Disse var pligtige til at vige af vejen.

På Moustgård redegør den mere end 86-årige Marie Moustgård om diligencehornets historie.

Hendes far, Søren Christensen, var fæstet under Hvedholm, og i stedet for at udføre sædvanligt hoveri- eller fæstearbejde, havde han forpligtet sig til at køre diligence en eller flere gange om ugen. Søren Christensen var født 1822 og døde 1890. Han kørte fra det daværende færgeløje i Dyndkrogen og til den daværende Bøjden Kro, der lå ved den nuværende Bystævnevej. Kroen brændte 1836. Kørslen gik videre til Hvedholm og til Korinth Kro, hvor der var hvil, og hvorfra de rejsende med gods og postsager kunne skifte over i et andet køretøj. Gdr. Viggø Andersen og hustru, der nu forestår arbejdet på Moustgård, fortæller, at det velpudsede messinghorn jævnligt har været brugt, når børnene skulle kaldes hjem.

– Blev der sat ekstra tryk på, kunne tonerne høres i vid omkreds.

Foruden hornet opbevares postillonens hattemærke. Det er et forsølvet skilt med Chr. d.8.s kronede navnetræk over et mindre posthorn, alt sammen præget i ophøjlet relief. Kørslen menes indstillet omkring midten af forrige århundrede, da forbindelsen blev afbrudt med Sønderjylland.

Man antager, at køretøjet var hjemmehørende på Hvedholm, hvor det muligvis brændte sammen med andre køretøjer, da den store længe brændte i 1930'erne.

Det andet diligencehorn i Bøjden opbevares hos gdr. Peter Klingenberg, Lavemosegård. Den forrige ejers hustru var født på gården, og det har formentlig været hendes far, der har kørt diligence på skift med fæsteren på Moustgård. På sidstnævnte gård mener man at vide, at også fæsteren på Lavemosegård havde den samme ret og forpligtelse som fæsteren på Moustgård. Fru Magna Klingenberg er overbevist om, at det slidte posthorn har været brugt af de gamle forfædre på gården. Typen er nøjagtig som hornet på Moustgård.

På begge gårde passer man på de historiske genstande, og det lader også til, at den opvoksende generation er i besiddelse af veneration over for slægts- og gårdminderne.

På Fåborg Hjemstavnsmuseum, hvor man efterlyste de næsten glemte by- og diligencehorn, er man glade for de nye og nyttige oplysninger om instrumenterne. Museumsdirektør Knud Langå-Jensen ser gerne, at hornene forbliver på deres oprindelige hjemsted.

– Nu ved vi, at disse museumssager er i behold også på denne egn, siger direktør Langå-Jensen, og vi glæder os på ejernes vegne. Hvis man nogen sinde ønsker at sælge dem, er museet naturligvis køber.

adv. a.

Jeg kigger i gamle papirer

Jeg kigger i gamle papirer. Vi har skøder, aftægtskontrakter og forskellige dokumenter slægtsgården vedrørende tilbage til 1711. Det er slægtshistorie, men også samtidshistorie og egnehistorie. Der er dokumenter med tæt beskrevne sider med sirlig skrift. Der er snørklede underskrifter sat med øvet hånd, og der er bomærker, der gør det ud for underskrifter, og der er underskrift »med påholden pen«. Der er et skøde med kongelig underskrift, da halvparten af slægtsgården er købt fri fra krongodset Koldinghus i 1764. Der er forordninger om ægtkørsel og pligter overfor ryttergodset m.h.t. at holde hest og rytter. Der er mange kendelser, hvor synsmænd har været ude at mægle i nabostridigheder angående skov- og markskel, afvandingsgrøfter og vejspørgsmål m. m. Der er dokumenter ang. en retsag, hvor en af forfædrene står anklaget for ulovlig brændevinsbrænderi, men vedkommen- de klarer frisag, da det ikke kan bevises, at »brændevinstøjet«, som var fundet under en busk, til-

hørte anklagede. Der er papirer, hvoraf det fremgår, hvad der skal leveres af naturalier til hærstyrker stationeret i sognet i 1849. Der er gældsbreve til medarbejdere og pantebreve fra medarbejdere.

Aftægtsforhold har været oprettet ved hvert ejerskifte i 9 led, det seneste i 1948; aftægtsforholdet løste 2 problemer, generationsskiftet og de ældres forsørgelse. De gamle aftægtskontrakter var ret skarpe og præcise i udformningen m. h. t. ydelser og rettigheder, det var nøje beskrevet m. h. t. kvaliteter og kvantiteter af de leverede naturalydelser, og det var præciseret, hvor tit der skulle stilles køretøj til rådighed og i hvilken standart. Og som en naturlig afslutning, var det præciseret, at det påhvilede aftægtsyderen at passe og pleje aftægtsnyderen under sygdom og at foranstalte en standsmæssig begravelse.

Da en af forfædrene var blevet enkemand, idet hustruen dør i barselsseng fra 5 børn, nyfødte iberegnet, 2 drenge og 3 piger, men livet skal leves

videre, forandrer enkemanden ret hurtig sin stand og gifter sig igen, og i den anledning skal der skiftes med børnene af første ægteskab, og så foreligger der en opsummering af fast ejendom, besætning, inventar og løsøre, alt sat til dagspris for 150 år siden. Hvert kreatur og hver hest er nøje beskrevet og sat til pris efter værdi, al inventar fra vogne, markredskaber, kornskæppe, skovle, limer, svinetrug, simekurve, stort og småt er sat i pris. Og i beboelsen er alt opnoteret af afdødes garderobe, stykvis, og i hvert rum er indboet noteret og sat til en værdi, såsom spande, kar, køkkentøj, ildragere, brændselskurv, alkoveforhæng, puder, dyner, lagner, stole, borde, alt er sat i pris. Til sidst er alle værdier talt sammen og påhvilende gæld er trukket fra og restbeløbet er delt i 2 lige store dele, enkemandens del og afdødes del, der så igen deles mellem børnene, en såkaldt broderlod til hver af drengene og en søsterlod til hver af pigerne. En søsterlod var det halve af en broderlod.

Slægtsgården er, ud over et enkelt tilfælde, gået fra far til søn. I det ene tilfælde var der 4 døtre i slægtsgården og ingen sønner. 3 af døtrene blev gift med 3 brødre. Efter sigende var der en fjerde bror til den fjerde søster, og der var lagt op til en formæling, men det blev ikke til mere, idet de to hver især fandt en anden livsledsager. Den næstnygste datter med ægtefælle overtog slægtsgården.

Manden på »Jægergården«.

Ny redaktør

Fra og med dette nummer er *Hans Hviid*, Kerteminde, tiltrådt stillingen som redaktør af *Slægtsgården*.

Hans Hviid er velkvalificeret på det journalistiske område og er en alsidig mand med stor interesse for kunst, litteratur og historie. Vi håber, at den kommende tids samarbejde må blive til gensidig glæde, og vi byder Hans Hviid velkommen til arbejdet.

Chr. R. Christensen.

Sekretærarbejdet

I forbindelse med sin andet sted omtalte 70 års dag har Hans Balle nedlagt sin sekretærpost fra 1 april.

Til at foretage det skriftlige og kontormæssige arbejde ved tilrettelægning af årsmødet i Nyborg har Inger og Henning Hansen, Holte, lovet at stå til rådighed. Vedrørende det praktiske arbejde i marken vil Bent Bjergskov bistå.

Iøvrigt vil der efter mange henvendelser fra deltagere i sidste årsmøde i år blive anskaffet kongresmærker. Men af praktiske grunde beder man deltagerne selv skrive navne på skiltene.

– FYNBOGRØD –

Arent Berntsen skrev i 1653 i sin: »Danmark og Norges frugtbare Herligheder« om Boghvededyrkingen paa Fyn.

Sproget er meget snørklet og gammeldags saa det er vanskeligt at forstaa, men Meningen kan nogenlunde gengives saadan: Den sandede Jord paa Fyn er særlig bekvem til Boghvede, hvorfor Øens Indbyggere beflitter sig mere paa at dyrke Boghvede, end de gør i det øvrige Land. Der ses ofte hele Bymarker, som er saaet ene med Boghvede. Fynboerne laver heraf skønne Boghvedegryn, ikke alene til god Næring for dem selv, men for det ganske Danmarks Land.

I Bogens Marg. er der ud for dette Stykke skrevet: »Fynbogrød«, uden Kommentaar af nogen Art. Der kan dog ikke være Tvivl om, at det er Boghvedegrød, han tænker paa.

En lidt senere Rejsebogsforfatter, Professor Holger Jacobæus fortæller, at han 1671 kom til den liden By Assens i Fyn – tog ind hos Postmesteren – fik »Fynbogrød« til Aften, og fik for-

talt, at naar en Fynbo gaar forbi en Boghvedemark saa rokker han med Hagen.

Et andet Sted i samme Bog, hvor han omtaler, hvad der karakteriserer Landets forskellige Egne, skriver han, at Fyn kendes ved: Mjød – Æbler og Grød.

Det er almindeligt fortalt, at Fynboen, der gaar forbi en Boghvedemark mimer med Munden, hvisaarsag Boghvedegrød kaldes Mimregrød.

Paa Sjælland siger de, at Fynboen, der søger sine forsvundne Heste, byder enhver, han møder:

»Kaa du hitte min Øe,
maa du smae mi Grød.«

Hvor han saa ellers havde den Grød, er ikke nemt at vide, men Grød var der nu immervæk i Fynboernes Tanker. Det gjaldt baade høj og lav. Daglejeren mindedes Fastelavnsridningen i Rønninge med Boghvedegrød duet (dypet) i Pæremost om Middagen hos Oldermænden – »Da var det minsæl værd at leve!«. Og Herregaardsfor-

pagteren, Syberg Petersen, der 1918 fortalte om sin Opvækst paa Ulriksholm, Kølstrup Sogn, følte ligefrem, at hans Tænder »løb i Vand«, naar han tænkte paa Boghvedegrød duet i Most.

En anden vil maaske mene, at det med »Fynbogrød« er skæmtsomt, overdrevent Drilleri af Jyder og Sjællænder. Men ikke desto mindre er »Fynbogrøden« – om saa kan siges – en tinglyst Realitet.

17 Aftægtskontrakter fra Odenseegnen i Tiden 1758–1862 som jeg har fundet i Tingbøgerne, giver et Væld af Oplysninger om hvad et Par gamle Aftægtsfolk kunne finde paa at betinge sig i deres Alderdom, det spænder fra Flåskesider, fede Gæs af Sti, og Ævresmør, til Salt og tørrede Pærer, forskelligt fra Gaard til Gaard, men een Ydelse gaar igen i alle Aftaler: 3 Skæpper Boghvedegryn.

3 Skp. Boghvedegryn – hvad er nu det omskrevet til Grød?

Konsulent Kamma Aakjær, Ringe har været saa venlig, at give mig Opkskrift paa en Gryde Grød: Til 2 Liter Sødmælk tages 220 gr. Boghvedegryn og heraf bliver en Portion, som skulle være passende til 6 Personer. Herefter kan der regnes videre: En Tønde Boghvedegryn var ifølge Toldtariffen 10 Lispund, – 1 Lispund var 8 kg. 1 Tønde var 8 Skæpper, følgelig vejede 1 Skæppe Boghvedegryn 10 kg. Naar 6 Personer faar Grød af 220 gr. saa maa en Person kunne nøjes med ca. 36,7 gr. Herefter giver 1 Skp. Boghvedegryn ca. 272 Portioner.

Da der er Tale om 3 Skp. Boghvedegryn i aarlig Aftægt saa vil hvert Ægtepar have 816 Portioner »Fynbogrød« til deres Raadighed.

Jovist var Fynbogrød en Realitet.

Svend Frederiksen.

Landbrugslån til ethvert formål

Forenede Kreditforeninger er fra gammel tid - gennem de stiftende foreninger - også landbrugets kreditforening. Gennem Forenede Kreditforeninger kan De opnå lån i alm. realkredit i alle landbrugs-, skovbrugs- og gartneriejendomme på øerne øst for Lille Bælt.

Forenede Kreditforeninger kan tilbyde landbrugslån til ethvert formål: tilbygning, sammenlægning, grundforbedring, køb af nye maskiner, udvidelse af besætning, ejerskifte etc. Forenede Kreditforeninger kan tilbyde landbrugslån på op til 50% af ejendommens værdi med løbetider på 10, 20 og 30 år. Tal landbrugslån med os.

Eneste kreditforening for øerne alene

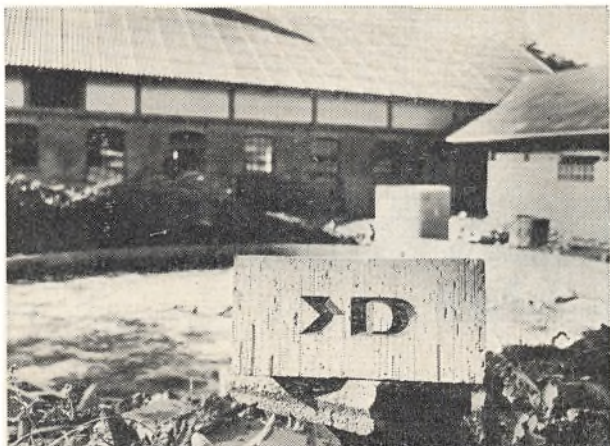
FORENEDE KREDITFORENINGER

Lånesagssekpedition:

Anker Heegaardsgade 4
Tlf. (01) 153434 1572 København V.

Lånesagssekpedition:

Mageløs 2
Tlf. (09) 11 7777 5100 Odense

KREDITFORENINGEN DANMARK

København:
Jarmers Plads 2
1390 København V
Tlf. (01) 125300

Århus:
Åboulevarden 69
8100 Århus C
Tlf. (06) 125300

Herning:
Viborgvej 1
7400 Herning
Tlf. (07) 125300

Afd. kontor i Odense:
Jernbanegade 16
5000 Odense
Tlf. (09) 125300

Grundstenen i byggeriets økonomi – Kreditforeningen Danmark

Vi yder lån til byggeri inden
for landbrug, skovbrug,
gartneri og frugtplantager.

Til generationsskifte.

Sammenlægning af
ejendomme, køb af tillægsjord
og andre produktivtets-
fremmende investeringer.

Uanset hvor De bor, har vi
en lokalkendt repræsentant i
nærheden.

Endvidere har vi særligt
landbrugskyndige specialister,
som står til rådighed med
al den vejledning,

De har brug for.

Ring eller skriv efter brochuren
»Skal De prioritere landbrug«.

Fotokopiering!

Manuskripter, originaldokumenter, attester, ma-
trikelkort etc. fotokopieres.

Størrelse 21 × 30 cm: 1,50 kr. pr. kopi.

Størrelse 22 × 36 cm: 1,75 kr. pr. kopi.

Rabat ved større bestillinger!

Slægtsgaardsarkivet,

H. C. Andersens Boulevard 4 (2. sal tv.)

1553 København V

ANDELSBOGTRYKKERIET
i Odense

**Deres penge er godt anbragt
i Sparekassen**

SPAREKASSEN FYN
- når det drejer sig om Deres penge.

Slægtsgaardsforeningens mærkat

som er trykt i fire farver, kan endnu købes for 7 kr. pr.
bundet á 100 stk. - Henvendelse til

Foreningens kontor, Gassehaven 56, 2840 Holte

**De kan regne
med os**

